

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3202/2023. (V. 5.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Fővárosi Ítéltábla Katonai Tanácsa mint másodfokú bíróság 6.Kbkf.10.025/2022/3. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó jogi képviselője útján (dr. Kollarics Flóra ügyvéd) az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. § (1) bekezdés alapján a Fővárosi Törvényszék Katonai Tanácsa 41.Kb.49/2022/4. számú, valamint a Fővárosi Ítéltábla Katonai Tanácsa mint másodfokú bíróság 6.Kbkf.10.025/2022/3. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt terjesztett elő.
- [2] Az indítványozó ellen felesége 2017. augusztus 7. napján feljelentést tett a Salgótarjáni Rendőrkapitányságon zaklatás és okirattal visszaélés vétsége miatt. A 12010/775/2017. bü. számon folytatott eljárásban a feleséget 2017. augusztus 30. napján és szeptember 6. napján tanúként meghallgatták. Ezt követően a Salgótarjáni Rendőrkapitányság 2017. szeptember 7. napján az indítványozó elleni büntetőeljárást a zaklatás vétsége tekintetében elkülönítette, és ebben a vonatkozásban a büntetőeljárást megszüntette. A Rendőrkapitányság az okirattal visszaélés vétsége miatt folytatott nyomozás vonatkozásában az ügyet áttette az okiratok átadásának helye szerinti rendőrségre, a BRFK VIII. Kerületi Rendőrkapitányságra, ahonnan a BRFK Bűnüldözési Szervek Bűnüldözési Főosztály Bűnüldözési Osztályára került.
- [3] A BRFK előtt 01000/2329/2017. bü. számon okirattal visszaélés vétsége miatt folytatott eljárásban az indítványozót gyanúsítottként kihallgatták és vele szemben 2017. október 13. napján házkutatást fogatosítottak, amelynek során a nála lévő okmányokat és az informatikai eszközeit lefoglalták. A feleséget 2017. október 31. napján ismételt meghallgatták tanúként. Végül a büntetőeljárást a BRFK 2017. november 23. napján kelt, 01000/2329-49/2017. bü. számú határozatával – bűncselekmény hiányában – megszüntette.
- [4] Az indítványozó 2022. január 6. napján kelt beadványában feljelentést tett az ügyében eljáró kilenc rendőr, két ügyész, és egy nemzetbiztonsági ezredes ellen a Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény (a továbbiakban: Btk.) 281. § (1) bekezdésébe ütköző mentő körülmény elhallgatásának büntette, továbbá a Btk. 305. §-ába ütköző hivatali visszaélés büntette miatt a Központi Nyomozó Főügyészséghez. A Központi Nyomozó Főügyészség 2022. január 11. napján kelt 1. Nyom. 41/2022. számú határozatával a feljelentést – mivel a feljelentett cselekmény nem bűncselekmény – elutasította. A feljelentő panaszát mint alaptalant a Legfőbb Ügyészség Terrorizmus, Pénzmosás és Katonai Ügyek Főosztálya 2022. február 11. napján kelt TPK.2542/2021/7-I. számú határozatával elutasította.
- [5] Az indítványozó 2022. április 26. napján vádindítványt nyújtott be két feljelentett személy ellen a Btk. 281. § (1) bekezdésbe ütköző mentő körülmény elhallgatásának büntette miatt.
- [6] A Fővárosi Törvényszék Katonai Tanácsa 2022. május 25. napján kelt, 41.Kb.49/2022/4. számú végzésével a vádindítványt elutasította, mert az ügyben álláspontja szerint pótmagánvádlóként történő fellépésnek nincs helye. A vádindítvány benyújtásának csak olyan bűncselekmények esetén van helye, amelyeknek van sértettje és a törvényi tényállásban eredmény vagy passzív alany szerepel.
- [7] A Fővárosi Ítéltábla Katonai Tanácsa 2022. július 13. napján végleges, 6.Kbkf.10.025/2022/2. számú végzésével az elsőfokú bíróság végzését helybenhagyta. Az Ítéltábla az elutasítás indoklását kiegészítette a 3384/2018. (XII. 14.) AB határozatban (a továbbiakban: Abh.) foglalt szempontok vizsgálatával. Ennek alapján rögzítette, hogy a Be. 50. §-ában foglaltak szerint sértett az a természetes vagy nem természetes személy, akinek, vagy aminek jogát vagy jogos érdekét a bűncselekmény közvetlenül sértette vagy veszélyeztette. Az Ítéltábla utalt arra, hogy a bírói gyakorlatban általánosan elfogadott elv, miszerint a közvetlen jogsértés és veszélyeztetés

bizonyos bűncselekmények esetében fogalmilag kizárt, tehát meghatározható, hogy mely bűncselekmények esetében beszélhetünk közvetlen jogsértés és veszélyeztetés lehetőségéről. Az Ítéltábla a 90/2011. BK vélemény (a továbbiakban: BK vélemény) alapvetéseit elfogadva rögzítette, hogy olyan bűncselekmények esetében lehet helye közvetlen jogsértésnek vagy veszélyeztetésnek, ezért pótmagánvádnak, amelynél a tényállás passzív alanyt tartalmaz, vagy a törvényi tényállás a sértettnél kimutatható és jelentkező eredményt fogalmaz meg. Ha azonban a törvényi tényállás egyiket sem tartalmazza, akkor nyilvánvaló, hogy az adott bűncselekmény általi jogsértés, veszélyeztetés az állami, társadalmi vagy gazdasági rend, mint jogtárgy sérelmével jár és esetleges következménye konkrét természetes személyre nézve csupán áttételes. A pótmagánvád nem a polgári jogi igény érvényesítésének újabb útja, hanem a büntető igény érvényesítésének korrekciós eszköze. Kizárólagos károsulti, vagyoni jogi érdek, illetve igény (sérelemdíj) érvényesítésének a büntetőeljárásban nincs helye (EBH2011. 2301). A bírói gyakorlat tehát következetes a BK vélemény alkalmazása tekintetében (BH2011. 246.) Az Ítéltábla álláspontja szerint a vádindítványban és a fellebbezésben rögzített és az indítványozót ért hátrányok a büntetőeljárás megindulásával, adatai nyilvántartásba vételével kapcsolatos járulékos, tehát nem közvetlen, hanem közvetett hátrányok.

- [8] 2. Az indítványozó jogi képviselője útján az Abtv. 27. § (1) bekezdése alapján a Fővárosi Törvényszék Katonai Tanácsa 41.Kb.49/2022/4. számú és a Fővárosi Ítéltábla Katonai Tanácsa 6.Kbkf.10.025/2022/3. számú végzései alaptörvény-ellenességének megállapítása és megsemmisítése céljából 2022. szeptember 12. napján elektronikus úton alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz.
- [9] Az indítványozó álláspontja szerint a támadott bírósági határozatok sértik az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében foglalt tisztességes eljárásból való jogának egyes részjogosítványait (bírószághoz fordulási, indokolt bírói döntéshez való jog, *contra legem* jogértelmezés). Az indítványozó álláspontja szerint pótmagánvádlói fellépését az alapozza meg, hogy közvetlen sérelem érte, amely megnyilvánult abban, hogy a terheltek úgy folytattak ellene nyomozást okirattal visszaélés miatt, hogy a mentő körülmények, a bűncselekmény elkövetését cáfoló adatok birtokában voltak.
- [10] Az indítványozó az elsőfokú bíróság végzésének indokolásával kapcsolatban sérelmezi, hogy vádindítványát a mentő körülmény elhallgatásának büntette miatt nyújtotta be, de a bíróság a hivatali visszaélés büntetetté tért át indokolásában és a sérelem közvetlenségét sem mérlegelte. Ezzel az indítványozó szerint a tisztességes eljárásból való jogának az indokolt bírói döntéshez való részjogosítványát sértette. A másodfokú bíróság jogértelmezése véleménye szerint *contra legem* jellegű, mert jogséremlere – indokai szerint – nem közvetett, hanem közvetlen. A bíróságok elutasító döntése tehát megakadályozta pótmagánvádlóként történő fellépését és ezáltal a tisztességes eljárásból való jogának bírósághoz fordulási részjogosítványát sértette.
- [11] Az indítványozó kifogásolta az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésben rögzített jogorvoslatból való jogának sérelmére hivatkozással, hogy a másodfokú bíróság végzése szerint nincs lehetőség további fellebbezésre. Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság döntése nem vette figyelembe az ügy egyedi körülményeit és nem arra a bűncselekményre alapozta az elutasítást, amelyet a vádindítvány tartalmazott.
- [12] Az indítványozó sérelmezte másodfokú bíróság által jóváhagyott azon elsőfokú bírósági álláspontot, hogy az általa benyújtott vádindítványban megjelölt enyhítő körülmény elhallgatásának büntette helyett a cselekmény a hivatali visszaélés büntetetté valósítja meg, amely miatt nincs helye pótmagánvádlói fellépésnek. A hibás minősítés folytán a másodfokú bíróság a vádindítványtól eltérő bűncselekményre alapozta az elutasítást, és az indítványozónak nem állt rendelkezésre további jogorvoslat, hogy ezt kifogásolhassa, ezért álláspontja szerint az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésben szereplő jogorvoslatból való joga sérült.
- [13] 3. Az Alkotmánybíróság elsőként azt vizsgálta, hogy az indítvány megfelel-e az alkotmányjogi panaszok befogadhatóságára vonatkozó kritériumoknak.
- [14] Az Abtv. 30. § (1) bekezdése értelmében az Abtv. 27. § (1) bekezdés szerinti alkotmányjogi panaszt a sérelmezett döntés kézbesítésétől számított hatvan napon belül lehet benyújtani az ügyben első fokon eljáró bírósághoz címezve. A Fővárosi Ítéltábla Katonai Tanácsa mint másodfokú bíróság támadott végzését az indítványozó képviselője 2022. július 26. napján, a jogi képviselője 2022. július 13. napján vette át. Az indítványozó jogi képviselője az alkotmányjogi panaszt 2022. szeptember 12. napján elektronikus úton nyújtotta be. Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy a panasz határidőben érkezett.
- [15] Az Abtv. 27. § (1) bekezdésen alapuló indítvány megfelel az Abtv. 52. § (1), illetve (1b) bekezdésben foglalt, a határozott kérelemre vonatkozó követelményeknek.

- [16] Az indítvány tartalmazza az Alkotmánybíróság hatáskörét megalapozó törvényi rendelkezést [Abtv. 27. § (1) bekezdés], a támadott bírósági határozat megjelölését (a Fővárosi Törvényszék Katonai Tanácsa 41.Kb.49/2022/4. számú, valamint a Fővárosi Ítéltábla Katonai Tanácsa mint másodfokú bíróság 6.Kbkf.10.025/2022/3. számú végzéseit), az Alaptörvény sérülni vélt rendelkezéseit [XXVIII. cikk (1), (7) bekezdést]. Az indítvány indokolást tartalmaz arra vonatkozóan, hogy a támadott bírósági határozatok miért ellentétesek az Alaptörvény hivatkozott rendelkezéseivel; továbbá kifejezett kérelmet rögzít ezen bírósági határozatok alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére.
- [17] Az Abtv. 27. §-a alapján alkotmányjogi panasznak a bírói döntések közül csak a bírósági eljárást – az ügy érdemében hozott, vagy egyéb határozattal – befejező döntések ellen van helye {például: 3090/2014. (IV. 1.) AB végzés, Indokolás [22]; 3131/2017. (V. 30.) AB végzés, Indokolás [6]; 3279/2017. (XI. 2.) AB végzés, Indokolás [7]; 3168/2018. (V. 18.) AB végzés, Indokolás [38]–[41]}. Jelen esetben az eljárást lezáró végzés a Fővárosi Ítéltábla Katonai Tanácsa mint másodfokú bíróság 6.Kbkf.10.025/2022/3. számú végzése, így az Alkotmánybíróság a panaszt ebben a vonatkozásban vizsgálta.
- [18] Az Abtv. 27. § (1) bekezdés a) pontja értelmében az alaptörvény-ellenes bírói döntéssel szemben az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet alkotmányjogi panasszal fordulhat az Alkotmánybírósághoz, ha az ügy érdemében hozott döntés vagy a bírósági eljárást befejező egyéb döntés az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogát sérti. Az indítványozó az alkotmányjogi panasz alapul szolgáló büntető ügyben pótmagánvádló volt, így az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint érintettnek tekinthető {legutóbb pl. 3032/2022. (I. 31.) AB határozat, Indokolás [16]; 3127/2019. (VI. 5.) AB határozat, Indokolás [21]; 3245/2018. (VII. 1.) AB határozat, Indokolás [14]}. Az Alkotmánybíróság rögzítette továbbá, hogy az indítványozó a rendelkezésére álló jogorvoslati lehetőségeket kimerítette.
- [19] 4. Az Abtv. 29. §-a alapján az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának további feltétele, hogy az a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vessen fel. E két feltétel alternatív jellegű, így az egyik fennállása önmagában megalapozza az Alkotmánybíróság érdemi eljárását {3/2013. (II. 14.) AB határozat, Indokolás [30]; 34/2013. (XI. 22.) AB határozat, Indokolás [18]}. A feltételek meglétének vizsgálata az Alkotmánybíróság mérlegelési jogkörébe tartozik.
- [20] Az indítványozó az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében foglalt tisztességes eljáráshoz való jog tekintetében több részjogosítványt is megjelölt. A bíróságok *contra legem* jogalkalmazással kapcsolatos állítását alkotmányos érveléssel nem támasztotta alá, csupán kifogásolta a bírói jogértelmezést. A bírói indokolási kötelezettség tekintetében a pótmagánvádlói fellépés elutasításával kapcsolatos másodfokú döntés alátámasztásának részletességével nem ért egyet. Az Alkotmánybíróság ehhez kapcsolódva emlékeztet következetes álláspontjára, amely szerint a bíróságok indokolási kötelezettségéből nem következik a felek által felhozott minden észrevétel egyenként való megcáfolási kötelezettsége, különösen nem az indítványozó szubjektív elvárásait kielégítő mélységű érvrendszer bemutatása {lásd pl. 30/2014. (IX. 30.) AB határozat, Indokolás [89]}. Jelen ügyben a másodfokú bíróság által adott indokolás nem veti fel az ügy érdemére kiható alaptörvény-ellenesség kételyét, illetve nem alapoz meg alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést sem.
- [21] Az indítványozó a tisztességes eljárás részjogosítványát képező bírósághoz fordulás jogának sérelmét is kifogásolta azzal az indokolással, hogy a bíróság másként minősítette az általa benyújtott vádindítványban szereplő történeti tényállást, és ezért utasította el pótmagánvádlói fellépését, valamint sérelmezte, hogy vele szemben büntetőeljárást folytattak. Az Alkotmánybíróság rögzíti, hogy a bűncselekmények jogi minősítése a büntetőbíróságok hatáskörébe tartozó kérdés, továbbá az indítványozóval szemben a büntetőeljárás megindítása nem a vádindítványban megjelölt bűncselekmény következménye volt. Ennek alapján az Alkotmánybíróság álláspontja szerint az indítványban foglaltak nem alapozzák meg az ügy érdemére kiható alaptörvény-ellenesség kételyét és nem vetnek fel alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést sem.
- [22] Az indítványozó az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésében foglalt jogorvoslathoz való jog tekintetében a másodfokú bíróság által jóváhagyott azon elsőfokú bírósági álláspontot kifogásolja, hogy az általa benyújtott vádindítványban megjelölt enyhítő körülmény elhallgatásának büntette helyett a cselekmény a hivatali visszaélés büntettét valósítja meg, amely miatt nincs helye pótmagánvádlói fellépésnek. A másodfokú végzés továbbá nem reflektált a fellebbezésében hivatkozott közvetlen jogsérelmet alátámasztó érveire, így ebben a tekintetben pedig a XXVIII. cikk (1) bekezdéséből levezetett bírói indokoláshoz való jog megsértését is állította.
- [23] Az Alkotmánybíróság álláspontja szerint az alkotmányjogi panaszban szereplő érvelés nem elegendő az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésében foglalt jogorvoslathoz való jog tekintetében az érdemi vizsgálathoz.

Amennyiben ugyanis az indítványozó a Be.-nek a jogorvoslati rendszert szabályozó valamely rendelkezését támadja, akkor az indítvány ezen része nem tesz eleget a határozott kérelemre vonatkozó követelményeknek, mert például nem jelöli meg konkrétan a Be. támadott rendelkezését és nem a megfelelő alkotmányjogi panasz-eljárásban vetette fel kifogását.

- [24] Az Alkotmánybíróság utal továbbá arra, hogy a Be. 615. § (1) bekezdése szerint akkor van lehetőség a másodfokú bíróság ítélete ellen a harmadfokú bírósághoz fordulni, ha a másodfokú döntés az elsőfokú bíróság ítéletével ellentétes. Az ellentétes bírói döntés fogalmát a Be. 615. § (2) bekezdés a)–c) pontjai rögzítik. Ennek mérlegelése és értelmezése az eljáró bíróságok feladata. Mivel mind az elsőfokú, mind pedig a másodfokú bírósági határozat elutasító, így az alaptörvény-ellenesség kételye sem merülhet fel abban a tekintetben, hogy a bíróság elvonta volna az indítványozótól a másodfellebbezés lehetőségét. Az Alkotmánybíróság továbbá ezzel kapcsolatban felidézi többször hangsúlyozott azon álláspontját, hogy az alkotmányjogi panasz nem tekinthető a bírósági szervezeten belüli újabb jogorvoslati fórumnak, a jogorvoslattal már nem támadható bírósági határozatok által okozott jogsérelem orvoslása eszközének. A jogszabályokat ugyanis a bíróságok értelmezik, az Alkotmánybíróság csak az értelmezési tartomány alkotmányos kereteit jelölheti ki {3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [14]}. Ennek következtében az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésre alapozott indítvány érdemi vizsgálatra nem alkalmas.
- [25] 5. A kifejtettek alapján az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az alkotmányjogi panasz nem felel meg az Abtv. 29. §-ában írt befogadási kritériumoknak. Erre tekintettel az indítványt az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) és h) pontjai alapján visszautasította.

Budapest, 2023. április 18.

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Czine Ágnes s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Horváth Attila
alkotmánybíró helyett

Dr. Juhász Imre s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Juhász Miklós
alkotmánybíró helyett

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/2136/2022.

